

Vejledning i marsvineopdræt inden for DMK

Kære kommende marsvineopdrætter

Du har nu ansøgt om et opdrætternavn til din marsvineavl og vil om et par måneder kunne opkalde unger af eget opdræt efter dette navn.

Som godkendt opdrætter inden for Dansk Marsvineklub er du med til at skabe et ansigt af DMK udadtil og sikre en vis kvalitet af marsvineavl inden for klubben. Der er derfor nogle enkelte betingelser som skal opfyldes hos opdrættere inden for DMK:

- På DMK's udstillinger er der lavet en regel for salg af unger. Ungerne skal være minimum 4 uger gamle og veje over 300 gram før de kan sælges. Denne regel er lavet for dyrenes skyld og erfaring viser at unger der opfylder denne grænse har de bedste betingelser for at skifte hjem. Reglen gælder derfor også i det private salg.
- Hvis man er så uheldig at opleve sygdom i sin bestand bør man ikke transportere eller sælge dyr fra sit opdræt, før 2 uger efter endt behandling. Denne regel er lavet for at minimere smitterisikoen blandt købere eller andre opdrættere og for at sikre at der kun kommer raske dyr ud fra opdrættet.
- DMK's dyreetiske regler skal overholdes (se disse på www.marsvineklub.dk).
- Er der begrundet mistanke om vanrøgt og efterladenhed af de dyreetiske regler hos en opdrætter, har DMK lov til at besøge opdrættet for at kontrollere forholdene.

Resten af denne side vil give dig vejledning og gode råd i avlen af marsvin inden du for alvor går i gang.

Inden du starter:

Der vil altid være en masse spørgsmål i starten og mange ting at tage stilling til. Det er især vigtigt at du spørger sig selv, hvad du vil med dit opdræt:

- Vil du avle racedyr, kæledyr eller begge dele?
- Har du planer om at avle en bestemt race?
- Har du ekstra plads til de unger der kommer?
- Vil du tage på udstillinger med dine dyr?
- Og mange flere spørgsmål...

Som du kan se er der en del at tage stilling til og nedenfor bliver de vigtigste spørgsmål kort gennemgået.

Racedyr, kæledyr eller begge?:

Du har sikker allerede en idé om, hvad du gerne vil opdrætte. Har du fundet en race, som du synes om, er det altid en god idé at kontakte andre opdrættere af samme race. På DMK's hjemmeside kan du finde en oversigt over de forskellige opdrættere i Danmark og hvilke racer de avler. Desuden findes der også specialklubber inden for DMK, som varetager interesserne inden for de bestemte racergrupper af marsvin. Tag endelig kontakt med enten opdrættere eller den klub hvor din ønskerace hører til. Nogle af de spørgsmål du evt. kan stille kan være:

- Hvor mange opdrætter denne race i forvejen?
- Er det svært at komme af med unger inden for denne race?
- Kan man finde nye avlslinjer i Danmark eller skal man til udlandet?
- Er der andet jeg skal være opmærksom på ved denne race?

Hvis du overvejer at avle en mere sjælden race, så skal du være opmærksom på, at det kan være svært at skaffe nye dyr hjem og komme af med ungerne. Vælger du en mere almindelig race, er der derimod mange andre opdrættere om buddet og de har højst sandsynligt bedre dyr end dine – til at starte med. Hvad skal du så vælge? Dette er helt op til dig og afhænger af hvad du har mod på. Brug fornuften og spørg endelig mere erfarende opdrættere om hjælp.

Skal dit opdræt bestå af kæledyr er der lidt færre ting at tage stilling til. Der findes masser af kæledyrsopdrættere i DMK og det er ikke noget problem at finde nye dyr. Der er ingen standard for kæledyr, som ved racedyr at leve op til, men skal du udstille dit kæledyr stilles der krav til den almene sundhed og pasning af dyret og konkurrencen er ofte hård.

Om du vælger at opdrætte racedyr, kæledyr eller begge er selvfølgelig op til dig, men søg altid så meget information som muligt inden du kaster dig ud i marsvineavl.

Hvordan bør man avle marsvin?:

Marsvin kommer hurtigt i den kønsmodne alder, både hunner og hanner fra de er ca. tre – fire uger gamle. Det anbefales dog at vente med parring til de er et par måneder gamle, da deres vækst ellers kan blive hæmmet. Et hunmarsvin sættes optimalt til parring når hun er mellem 5 og 10 måneder gammel og helst ikke vejer mere end 1000 gram. Denne vægtgrænse er kun vejledende og det er en god idé at spørge en erfaren opdrætter inden for pågældende race, hvilken slutvægt man kan forvente på dyret. Nogle racer vokser hurtigere og bliver større end andre og man bør kontakte andre opdrættere af racen, for at høre deres erfaringer. Man bør ikke sætte hunner over 10 måneder til han for første gang, da der er risiko for at et hunmarsvins bækken vokser sammen ved 1 års alderen og ungerne derfor ikke kan fødes.

Hunnen kommer i brunst hver 14 – 17 dag og går drægtig i 68 – 72 dage. Hunnerne føder i gennemsnit

to – fire unger, men dette kan veksle fra én til otte unger. Når et hunmarsvin har født er hun klar til at blive parret umiddelbart efter. Går hun derfor sammen med en han når hun føder er der altså risiko for, at hun bliver drægtig igen. Parring umiddelbart efter en fødsel kan tære på hunnen, når hun også samtidig skal passe de nye unger. Det er dog ofte en vurderingssag og kommer helt an på hunnen og hvor mange unger hun får, men man bør dog holde sig til max tre kuld på et år. Yderligere bør man ikke avle på en hun over tre år, da risikoen for komplikationer under drægtigheden er væsentligt højere.

Når der efter lang ventetid endelig kommer unger, forløber de fleste fødsler heldigvis uden problemer. Har man holdt regnskab med dagene fra parringen, kan man med få dages sikkerhed forudse hvornår ungerne kommer. Det er vigtigt at holde ekstra øje med hunnen op til fødslen, for at spore eventuelle ændringer i hendes adfærd og hun bør ikke udsættes for unødigt stress. Se også DMK's bog 1 og 2, der uddyber eventuelle komplikationer. Se også særtrykket om drægtighedssyge, da denne sygdom almindeligvis rammer højdrægtige hunner.

Når marsvineunger bliver født er de helt færdigudviklede og kan løbe rundt med det samme.

Allerede efter et par dage vil ungerne sidde og nippe til mors mad og grønt, men er stadig afhængige af mælken fra moren. Man bør ikke tage ungerne fra deres mor før de er 4 uger gamle og vejer over 300 gram. Hununger kan komme i brunst allerede ved 3 ugers alderen, så har man

valgt at lade moren parre med det samme igen, bør man tage hannen fra et par dage efter fødslen, da man ellers kan risikere at han parrer sine døtre. Man skal dog også være opmærksom på hanungerne, da de også bliver hurtigt kønsmodne og allerede ved 3 ugers alderen kan vise tegn på seksuelle drifter. Oftest er hanungerne ikke dygtige nok til at parre hverken moren eller søskende endnu, men de bør, for en sikkerheds skyld fjernes lige så snart de er over 4 uger og vejer det de skal. Man bør ikke tage hanungerne fra moren før tid, selv om de vejer over 300 gram og udviser seksuelle drifter. Det er yderst sjældent at en hanunge får parret sin mor og han er altså stadig afhængig af hendes mælk selv om han vejer nok.

Hvad skal der ske med ungerne?:

Ved du allerede hvad der skal ske med ungerne når de er født, eller er du endnu ikke helt sikker? Du vil måske beholde nogle af dem selv eller du har købere til dem. Igen skal man holde målet for sit opdræt for øje og have en mening med at beholde lige den/de unger. Mange nystartede opdrættere oplever desværre at deres avl løber løbsk, så det er en god idé at starte i det små og langsomt men sikkert bygge opdrættet op.

Vil du sælge dine unger findes der flere muligheder: Du kan sætte opslag op, lave en hjemmeside hvor du kan annoncere på, sælge dem i forbindelse med en udstilling, osv. Men når du i sidste ende stadig sidder tilbage med nogle unger du gerne vil af med, så er det en god idé at have indgået en aftale med en dyrehandel om afhændelse af ungerne. Mange vil helst ikke overlade deres unger til en uvis skæbne, men det kan være en stor fordel at have denne aftale. Måske kan du få lidt penge for ungerne eller bytte til noget foder. Tag en snak med din lokale dyrehandel, så du i nødstilfælde kan aflevere ungerne der. Det skal endnu en gang understreges at grænsen for salgsunger er 4 uger gamle og vægten 300 gram. Yderligere vil det være en rigtig god idé at vænne ungerne fra deres mor et par dage før de skal sælges. På den måde er ungerne stadig i vante omgivelser når de flytter fra deres mor og chokket over at miste hende vil ikke være så stort, som hvis de var flyttet til nye hjem umiddelbart efter. Nogle unger kan tabe sig mange gram under en transport og hvis de er lidt utrygge i deres nye hjem i starten kan de tabe sig yderligere. De vil derfor være bedre forberedte og veje mere, hvis de har gået for sig selv et par dage i forvejen. Måske vil din dyrehandler ikke tage ungerne fordi de er for store, men det siger mere om butikken end om dig. Denne grænse er lavet af en grund og dine unger er bedre rustet til livet fremover, hvis du følger denne regel.

Skal dyrene udstilles?:

En marsvineudstilling kan for en udenforstående virke overvældende. Hvis du er nervøs for at udstille dine dyr, så start med at tage af sted som tilskuer de første par gange. På en udstilling er marsvineopdrætter fra hele landet samlet om deres fælles hobby, så spørgsmål om f.eks. racer, kæledyr, udstilling osv. er altid velkomne. Det er også muligt at se bedømmelserne af de forskellige racer, så hold øje med din yndlingsrace og få chancen for at lære mere om denne. Når du tilmelder dig din første udstilling, vil du modtage en folder der fortæller dig, hvad der er værd at vide om udstillinger. Yderligere kan du med fordel læse de artikler der er på klubbens hjemmeside angående indtjek på udstillinger.

Hvis du beslutter dig for at deltage i en udstilling, vil du på selve udstillingen få tildelt et medlem som har til opgave at hjælpe dig på vej. Denne person vil kunne svare på de fleste af dine spørgsmål og de andre mere erfarne udstillere vil også kunne bidrage med nyttig viden. Se også DMK's udstillingsreglement, samt "Værd at vide om udstillinger."

Det er langt fra sikkert at du vil få en præmie med hjem den første gang, men du vil have fået erfaringen og nogle værktøjer til næste udstilling. Du må endelig ikke miste modet hvis det ikke går så godt – husk på at alle har været nye en gang og mange har ventet længe før de fik nogle gode resultater.

Ved indbetaling af gebyr for dit nye opdrætternavn går du automatisk ind for DMK's betingelser for godkendte opdrættere, anført i starten af vejledningen. Kan du ikke gå ind for betingelserne undlader du at betale og modtager derfor ikke noget opdrætternavn.

Til slut er der kun tilbage at sige held og lykke med dit nye marsvineopdræt og husk at spørge for dig hvis du er i tvivl om noget.